

Digilaitteen
turvallinen käyttö -
turvallisuuskoulutus -
Kitee 16.2.2026 ja
23.2.2026

PUHUJANA HENRIK MÄKI

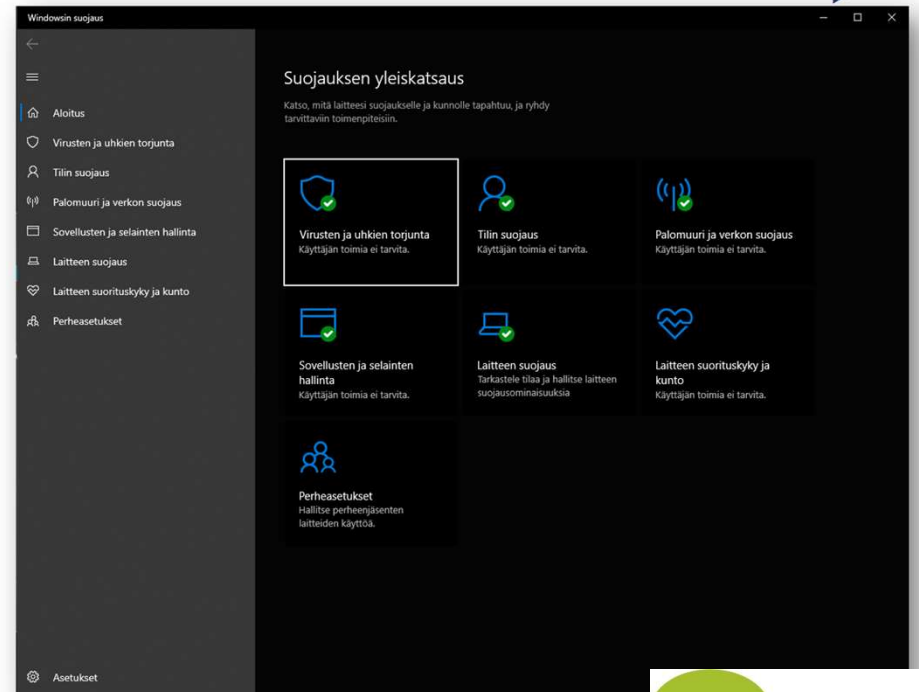
- Joen Severi ry on vapaaehtoistoimintaan perustuva sitoutumaton senioreiden tietotekniikkayhdistys.
- Vapaaehtoiset vertaisopastajat opastavat ikäihmisiä omien taitojensa puitteissa tietokoneen, älypuhelimien tai tabletin perusteisiin.
- Opastus on STEA:n tukemaa ja osallistujalle maksutonta. Toiminta alueena on Pohjois-Karjala. Opastusta järjestetään esimerkiksi kirjastojen tiloissa.
- Kotisivu: www.joenseveri.fi

Miten välttää
hyökkäykset?

Tarvitaanko digilaitteilla viruksentorjuntaa ja palomuuria?

- Windows tietokone
  - Windows defender on riittävä, kun käyttää nettiä järkevästi. Tietokoneen tietoturvaohjelma (sis.palomuurin ja viruksentorjunnan) tarkistaa tietokonettasi haitallisten ohjelmien varalta.
- Android-laite:
  - Päivitykset korjaavat mahdollisia puutteita ja aukkoja ohjelmissa ja laitteissa.
  - Osissa laitteista on sisäänrakennettu tietoturva. Voit valita halutessasi myös ilmaisohjelman tai maksullisen ohjelman
- Apple-laite
  - Erillistä tietoturvaohjelmaa ei tarvitse Applen laitteilla
  - Laitteissa sisäänrakennettu suojaus

1. Älylaitteen suojaaminen

Järjestelmäpäivitys ja sovelluspäivitykset

- Laitteeseen tulee asentaa saatavilla olevat päivitykset. Näin pidät laitteesi ajan tasalla, suojattuna ja turvallisena käyttää.
- Päivitykset korjaavat mahdollisia puutteita ja aukkoja ohjelmissa ja laitteissa.
- Päivittämättä jätetty tietokone, puhelin tai sovellukset voivat altistaa laitteesi tietoturvaauhkille.
- Automaattiset päivitystoiminnot kannattaa ottaa käyttöön.

Päivitykset

- On tärkeää, että laitteesi päivitykset ovat ajantasalla
- Päivityksiä on kahdenlaisia: Isommat käyttöjärjestelmäpäivitykset ja pienemmät tietoturvapäivitykset (Versiopäivitykset ovat yleensä isompia ja voivat muuttaa myös ulkoasua. Turvallisuuspäivitykset ovat pienempiä ja yleensä myös huomaamattomampia laitteen käytön kannalta)
- Etenkin tietoturvapäivityksillä laitteen valmistaja tilkitsee löydettyjä heikkouksia laitteesta
- Windows 10 päivitystuki päättyy 25.10.2025
- Voit tarkistaa päivitysten ajantasaisuuden laitteen asetuksista
- Jos uusia päivityksiä on saatavilla paina rohkeasti lataa ja asenna, toimi samoin jos puhelimesi näytölle tulee ilmoitus, että päivityksiä saatavilla
- Laite alkaa varmuudella olla tiensä päässä, kun sovellukset kuten verkkopankki lakkaavat toimimasta

Harjoitus: Tarkistetaan tietokoneen päivitykset

Harjoitus: Tarkistetaan älypuhelimien päivitykset

Miksi päivitykset olisi hyvä asentaa?

Hyödyt

- Parantaa / korjaa löydettyjä tietoturva-aukkoja
- Parantaa laitteen suorituskykyä
- Sovelluspäivitykset parantavat sovellusten toimivuutta ja turvallisuutta

Haitat

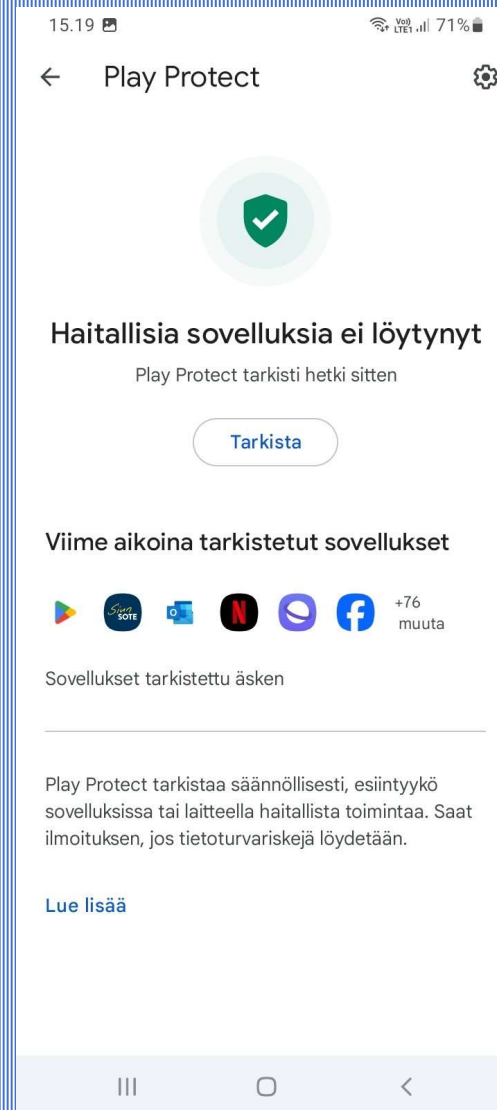
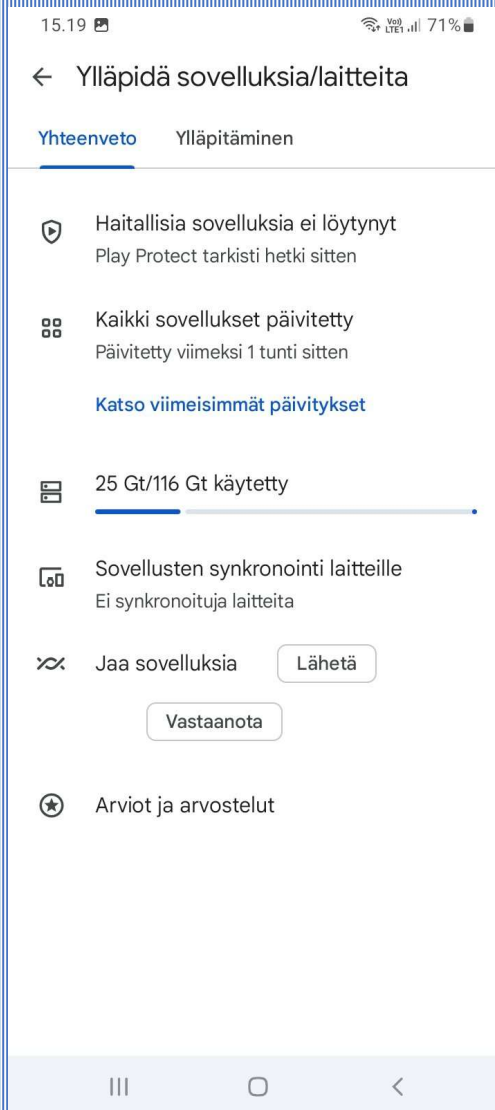
- Altistat laitteesi tietoturvauhkille
- Sovellukset eivät välttämättä toimi kuten pitäisi
- Joidenkin sovellusten käyttö voi kokonaan loppua

Päivitykset

- Päivitykset ja tietoturva ovat kytkeytyneinä toisiinsa vahvasti
- On hyvä muistaa, että myös sovellukset vaativat päivitystä
- Androidilla voit katsoa ne Google Play-kaupasta ja Applen laitteilla AppStoresta.

Harjoitus: Tarkista päivitykset Google Play-kaupasta tai Applen laitteilla AppStoresta

On hyvä kuitenkin
muistaa, että
tietoturvan heikon
lenkki olemme me
käyttäjät itse!

2. Älylaitteiden turvallinen käyttö - oma toiminta vaikuttaa

1. Älä anna pankkitietoja tuntemattomalle taholle.

Älä anna omia pankkitietoja sähköpostitse, puhelimesta tai tekstiviestillä. Pankki tai muu virallinen taho ei näitä tietoja kysy.

2. Älä klikkaa tuntemattomia linkkejä.

Suhtaudu kriittisesti tuntemattomilta henkilöiltä tulleihin sähköposteihin, viesteihin ja linkkeihin. Älä avaa liitetiedostoja tai linkkejä viesteistä, jotka vaikuttavat epäilyttäviltä tai vastaa huijaus- tai mainosviesteihin.

Miten suojautua nettihuijauksilta?

- Älä luota sokeasti sähköpostin lähettäjä tietoihin
  - Osoite on voitu väärentää tai kaapata. Älä klikkaa epäilyttäviltä vaikuttavia linkkejä, vaan mene suoraan selaimella haluamasi palvelun sivulle
- Älä luota kaikkiin verkkosivustoihin
  - Tutustu esimerkiksi verkkokaupan tarjouksen ehtoihin sekä itse sivustoon. Älä syötä maksutietojasi epäilyttäviltä vaikuttaviin sivustoihin
- Tarkista kirjoittamasi verkkosivun osoite
  - Huijarit rekisteröivät tietojenkalastelusivuuksi verkkosivuja, jotka ovat lähes saman muotoisia ja nimisiä kuin oikeat sivustot

Miten suojautua nettihuijauksilta?

- Tarkista tietoliikenteen salaus
  - Lukon kuva osoiterivillä kertoo verkkosivun ja selaimen välisestä salauksesta. Ole kuitenkin varovainen, koska lukkoikoni tai <https://>- alku eivät takaa kuitenkaan verkkosivun luotettavuutta tai aitoutta
- Vaihda murrettu salasana
  - Jos huomaat, että salasanasi on varastettu, vaihda se välittömästi. Jos olet käyttänyt salasanaa myös muissa palveluissa, vaihda ne myös
- Käytä eri salasanoja eri palveluissa
  - Tee jokaiseen käyttämäsi palveluun oma salasana. Panosta tärkeisiin salasanoihin, kuten esim. sähköpostin salasana

Puhelimella nettiin

- Internetiin pääsee napauttamalla selaimen kuvaketta puhelimen näytöllä.
- Selain on laitteeseen ladattava ohjelma, jonka avulla käyttäjä pääsee toimimaan internetissä.
- Yleisimpiä selaimia:

Edge

Chrome

Firefox

Google

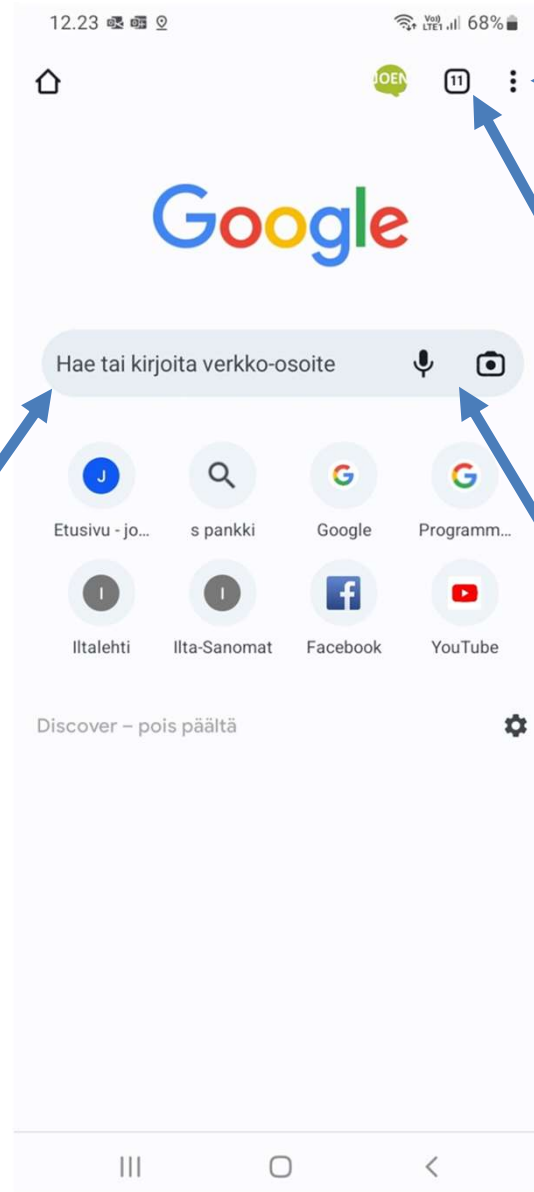

Samsung

Tiedonhaku netistä

- Voit kirjoittaa hakukenttään joko nettisivun osoitteen, sanan tai lauseen, jolla haku suoritetaan.

Tähän verkko-osoite, hakusana tai lause

Valikko (Mm. Historia ja asetukset)

Avoimna olevat välilehdet

Tiedonhaku sanelin – toiminnolla tai kuvaamalla (Google lens)

- Google haku kannattaa käyttää kun etsit tietoa jostakin asiasta tai haluat nopeasti mennä jollekin nettisivuille
- Google haku ei kannattaa käyttää silloin kun menet nettisivuille, missä kirjaudut sisään vahvan tunnistautumisen kautta.
- Google haku antaa osumien listan, ja käyttäjä voi vahingossa klikata sivustolle, mikä on väärennetty tai huijaussivusto.

Asiointi internetissä

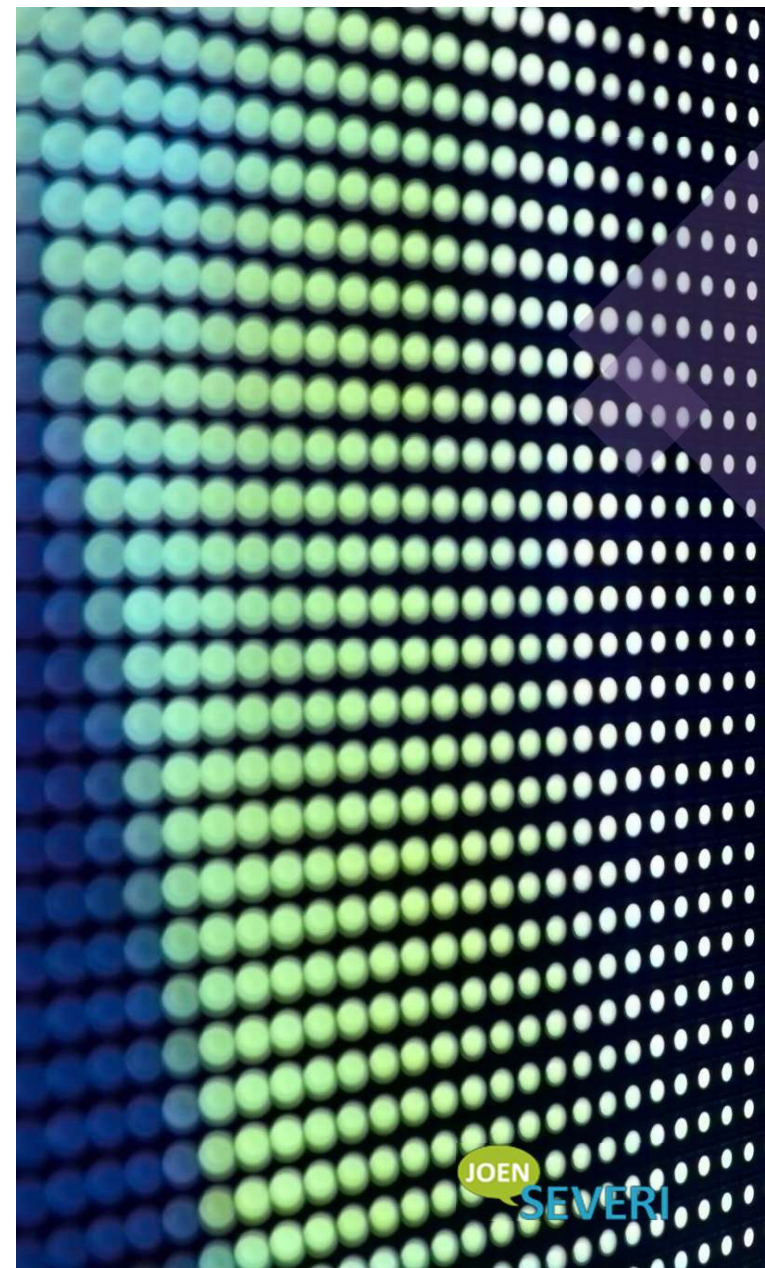
- Viimeaikoina väärennetyt sivustot ovat lisääntyneet, joilla huijarit yrittävät kalastella käyttäjien pankkitietoja. Siksi on suositeltavaa, että pankin ja muihin vahvan tunnistautumisen sivuille mennessä kirjoittaa osoitteen suoraan hakuriville, ei Google-hakuun.
- Jos teet netissä ostoksia, käytä vain luotettavia sivustoja.
- Älä anna henkilötietoja tai luottokorttisi tietoja epäilyttäviin sivustoihin.
- Varmista, että saat tilausvahvistuksen esimerkiksi sähköpostiin, jossa näet tekemäsi tilauksen.
- Käsittele henkilökohtaisia tietojasi vain suojatussa yhteydessä.

Evästeet

- **Evästeet** ovat pieniä tiedostoja verkkosivulla. Evästeiden avulla sivusto muistaa oletko käynyt siellä aiemmin ja muistaa tallennetut tiedot esim. Kielivalinnan, automaattisen kirjautumisen
- Välttämättömät evästeet tulee hyväksyä esim. verkkokauppa
- Ei-pakolliset evästeet keräävät tietoa mm. Käyttäjän toiminnoista ja mieltymyksistä kohdentamalla mainontaa

Digitreenit: [Mitä nettisivujen evästeet oikein tekevät?](#)
[Onko ne pakko hyväksyä?](#) | [Tietoturva](#) | [Digitreenit](#) | [yle.fi](#)

Huijaukset

Uusia huijauksia tulee jatkuvasti, älylaitetta käytettäessä pitää olla varuillaan.

Tietosi ovat kuitenkin turvassa, kun et luovuta niitä muille, heikoin lenkki on käyttäjä itse.

Älä koskaan anna tietojasi ulkopuoliselle ja jos epäilet tullesesi huijatuksi ota heti yhteys poliisiin ja pankkiin.

Huijaukset

Hyvä nyrkkisääntö on, että älä kerro puhelimesiasi kuin enintään osoite, nimi ja tarvittaessa henkilötunnus.

Pankki ei koskaan pyydä sinulta tunnuksia.

Ensimmäinen hälytysmerkki huijareiden kanssa on kiire, älä luota soittajan kertomaan henkilöllisyyteen.

Erilaisia huijauksia

1. Tekstiviestihuijaukset:

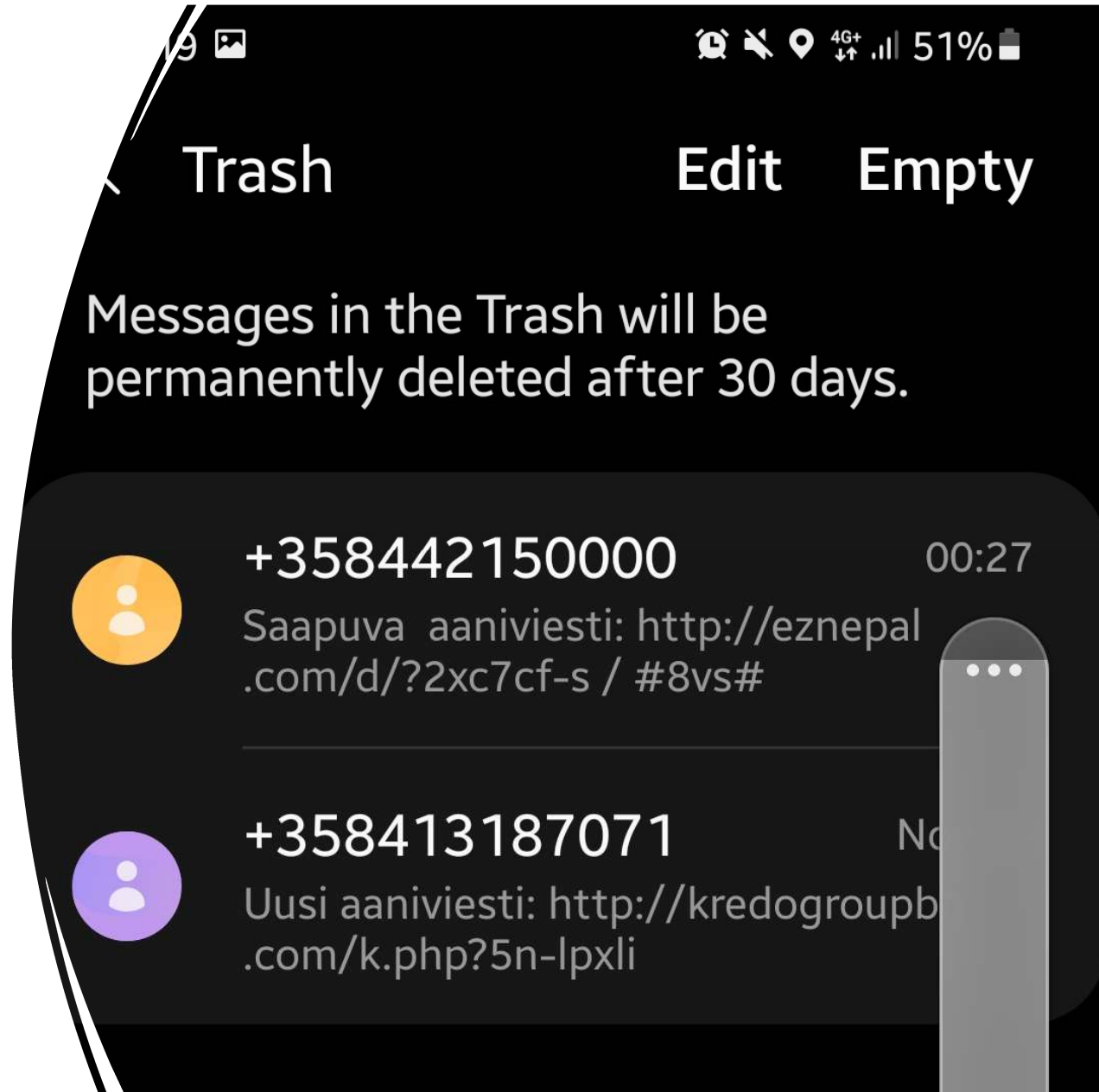
Voit saada tekstiviestillä huijausviestin. Viestin tavoitteena on saada sinut avaamaan linkki ja antamaan omia henkilötietojasi, joita huijarit voivat käyttää.

Älä avaa linkkejä, jotka olet saanut tuntemattomalta henkilöltä/osoitteesta.

Jos olet vahingossa klikannut linkkiä ja sinulta kysytään henkilö- tai pankkikorttitietojasi, älä anna niitä.

Tässä vaiheessa voit vielä sulkea näkymän ennen kuin olet tietoja antanut.

Tekstiviestihuijaus

Omavero.fi huijaukset

Voit saada viestin koskien veronpalautuksia (etenkin keväällä).

Sinua pyydetään toimittamaan esimerkiksi tilinumero tai muuta vastaavaa.

Viesti voi tulla joko puhelimeesi tai sähköpostiisi ja siinä on linkki.

Linkki vie saman näköiselle sivustolle, mutta sivustolla ei olekaan oikeaa sisältöä
→ ohjaa sinut pankin kirjautumissivulle.

Ulosottolaitos -huijaus

Ulosottolaitokseen tullut toimenpide joka vaatii välitöntä huomiota → linkki ohjautuu jälleen kerran huijaussivustolle ja ohjaa sinut suoraan kirjautumiaan pankkitunnuksilla.

Huom! Myös Mobiilivarmenteen ikoni on tullut mukaan huijauksiin, mutta sitä ei voi käyttää, vaan huijareiden palveluissa ilmoittaa, että mobiilivarmenne tilapäisesti pois käytöstä.

<https://yle.fi/a/74-20145197>

<https://alibi.fi/uutiset/ulosotto-oy-lahetti-tekstiviestin-mies-menetti-50-000-euroa/>

Huijauspuhelut

Saat soiton numerosta, joka väittää olevansa esimerkiksi virustorjunta yrityksen tai pankin edustaja.

Hän myös usein väittää, että asialla on kiire, ja yrittää tällä tavalla saada uhrin antamaan pankkitunnustietonsa hänelle.

Älä kerro henkilökohtaisia tunnuksiasi tai tilitietoja kenellekään.

Älä käytä pankkitunnuksiasi, jos joku sinuun yhteyttä ottanut tätä pyytää.

Jos puhelu epäilyttää, niin katkaise puhelu ja tarkista asia soittamalla henkilölle/yritykseen, joka soittaja väitti olevansa.

Kaupankäynti verkossa (esim. tori.fi)

Muutamia hyviä muistisääntöjä on hyvä muistaa, jos käyt kauppaa yksityishenkilön kanssa esim. tori.fi-palvelun kautta:

Sovi tapaaminen julkiselle paikalle, jos mahdollista, esim. kauppakeskukseen.
Suhtaudu varautuneesti kotiosoitteen antamiseen tuntemattomille.

Älä osta käytettyä puhelinta tai tablettia, ennen kuin olet varmistanut, että vanhan käyttäjän tiedot on poistettu laitteesta.

Älä suostu ulkomailta tulevaan etukäteismaksuun.

Älä suostu ”tori.fi kuriiri-palvelun” käyttöön.

Kertaus

1. Älä koskaan anna verkkopankkitunnuksiasi tai luottokortin numeroitasi tuntemattomalle taholle. Älä anna omia pankkitietoja sähköpostitse, puhelimesta tai tekstiviestillä (pankki ei näitä tietoja kysy).
2. Suhtaudu sähköpostiin kriittisesti ja maalaisjärjellä. Älä avaa liitetiedostoja tai linkkejä viesteistä, jotka vaikuttavat epäilyttäviltä. Pankki ei ota yhteyttä sinuun yhteyttä sähköpostitse kirjautumista varten.
3. Suhtaudu epäilevästi verkkosivuilla oleviin mainoksiin ja kyselyihin. ”Liian hyvä ollakseen totta”.
4. Älä anna henkilökohtaisia tietoja verkon kilpailuihin ja kyselyihin, jos et ole varma sivuston luotettavuudesta
5. Varmuuskopioi laitteesi. Vahinko voi sattua kenelle tahansa.

Sähköpostihuijaus

Voit saada sähköpostiviestin, jossa sinua vaaditaan päivittämään tilitietojasi, vaihtamaan salasanasi jne.

Useimmissa tällaisissa viesteissä on linkki, jota klikkaamalla voit ”vahvistaa” tili- tai korttinumerosi. Viesti voi näyttää tulleen esim. pankilta.

ÄLÄ koskaan täytä henkilötietoja sähköpostilomakkeeseen.

ÄLÄ avaa tuntemattomia sähköposti linkejä.

Tarkista aina lähettäjän sähköpostin oikeellisuus klikkaamalla sähköpostin lähettäjän osoitetta.

Terveiset

Tämä viesti tunnistettiin roskapostiksi. Ei roskapostia [Näytä kuvat](#)

Adv.Emre Zeki.Chambers <emrezekichambers01@gmail.com>

19.11.2021 9.59

Ystävällisin terveisin,

Olen asianajaja Emre Zeki, olen ottanut sinuun yhteyttä auttaakseni kanteen ja varojen (13.880.000,00 miljoonan dollarin USD) siirrossa, jonka edesmennyt asiakkaani on jättänyt, ennen kuin (rahoitusyhtiö) takavarikoi sen tai julistaa sen käyttökelvottomaksi, Otin sinuun yhteyttä tässä asiassa, koska sinulla on sama sukunimi edesmenneen asiakkaani kanssa

Yritä ottaa minuun yhteyttä saadaksesi lisätietoja tästä vaatimuksesta. Haluan antaa sinulle kaikki olennaiset tiedot ymmärryksesi vuoksi, kun odotan kuulevani sinusta saadakseni lisätietoja.

Kunnioituksella,

Barr. Emre Zeki Esq

Microsoft-tiliimi (ullaham@hotmail.fi) Lisää yhteys henkilöihin 11:03
Vastott: user@hotmail.fi

Microsoft-tili

Kiitos, että vahvistit suojaustietosi

Tietokantamme tilien hallintatoimenpiteen aikana huomasimme, että tiliasi ei ole vahvistettu. Tekninen valvontamme sulkee kaikki vahvistamattomat tilit, joten estääksesi tilisi sulkeutumisen sinun täytyy klikata 'vastaa'-painiketta vastataksesi tähän viestiin sekä syöttää alla olevat puuttuvat tiedot uudistaaksesi tilisi.

Nimi.....
Microsoft-tili Lisätietoja.....
Salasana.....
Syntymäpäivä.....
Maa/alue.....

Varoitus!!! Mikäli tilinomistaja ei suostu uusimaan tiliään viikon kuluessa tämän varoituksen saamisesta, he menettävät sen lopullisesti.

Kiittäen
Microsoft-tiliimi

1.10.2020

K-Marketin nimissä lähetetty viesti syntymäpäiväarvonnasta

Hyvä asiakas (ID:K85-
M4ARK397E-12T)

Olet saanut ainutlaatuisen
SYNTYMÄPÄIVÄARVONTA-koodimme! Koodisi
sisältää yhden palkinnoista. Mikä se voi olla?
TV, kahvinkeitin, Amazon-lahjakortti,
PlayStation 5, kamera, ja monia muita tämän
kuun 100 palkinnosta.

Lunasta oma koodisi mahdollisimman pian ja
katso, mikä palkintosi on.

K85-M4ARK397E-12T

Kilpailu-,arvonta huijaukset

Älä osallistu kilpailuihin, arvontoihin tai paina
"päivitä painiketta" tietämättä mistä ilmoitus tai
arvonta on peräisin.

Googlettamalla arvontaa tarjoavan yrityksen voit
tarkistaa arvonnän oikeellisuuden.

Facebookissa on valitettavan paljon erilaisia
arvonta/kilpailu huijauksia.

Rakkaushuijaus

Rakkaushuijaus on rikollinen huijaus, jossa huijari teeskentelee olevansa kiinnostunut uhrista romanttisesti.

Tavoite: saada uhrilta **rahaa**, **henkilötietoja** tai muuta hyötyä.

Missä huijarit toimivat?

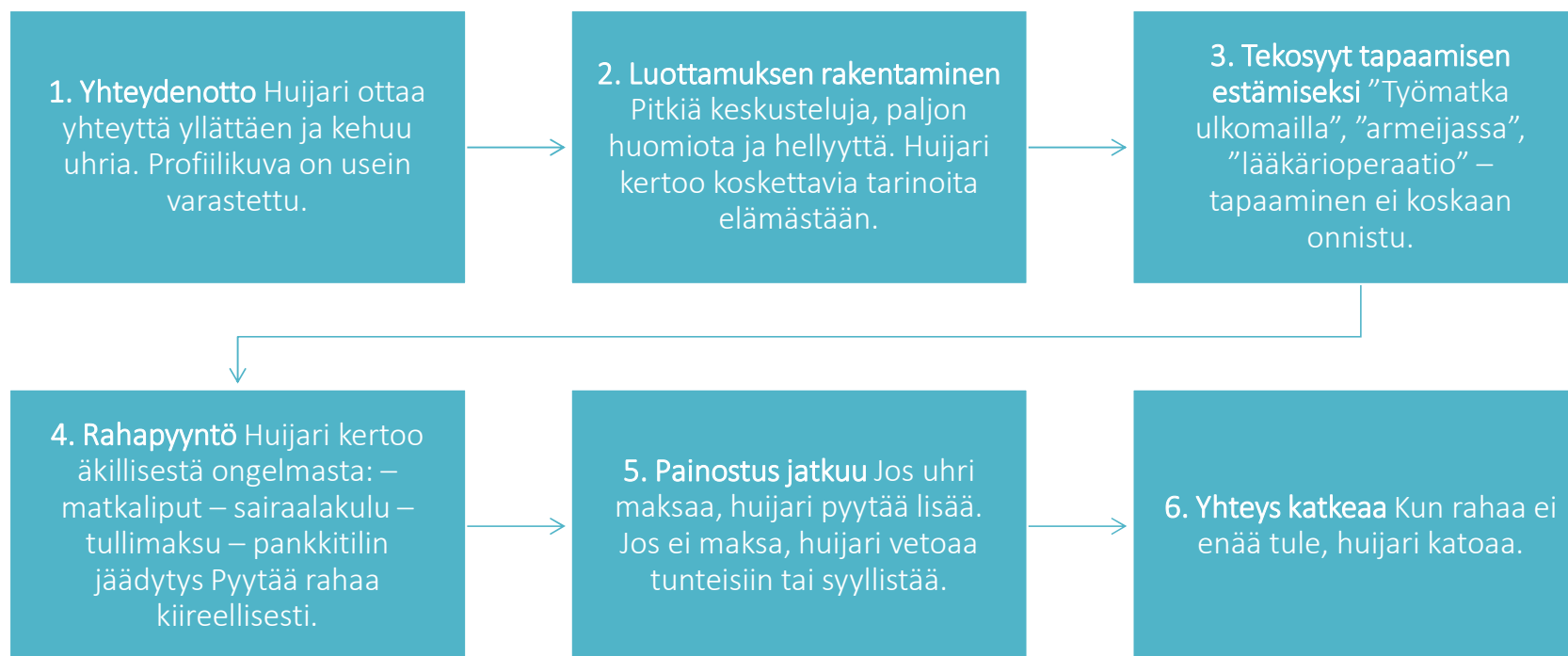
- Sosiaalinen media (Facebook, Instagram)
- Treffipalvelut
- WhatsApp ja muut viestipalvelut
- Sähköposti

Miksi se toimii?

- Huijari on taitava luomaan luottamusta
- Hän käyttää valheellisia kuvia ja tarinoita
- Hän vetoaa tunteisiin ja yksinäisyyteen

Miten rakkaushuijaus etenee

Lahjakorttihuijaus

Huijari pyytää uhria **ostamaan kaupasta lahjakortteja** (esim. Google Play, iTunes, Steam) ja **lähettämään korttien koodit** hänelle.

Miksi lahjakortteja?

- Niitä on helppo ostaa
- Ne eivät vaadi pankkitunnuksia tai digitaatioja
- Kun koodi on annettu, **rahaa ei saa takaisin**

Miten huijaus etenee?

1. Huijari kertoo kiireellisestä ongelmasta: – ”Tarvitsen apua heti” – ”Pankkini ei toimi” – ”Lapseni on pulassa”
2. Hän pyytää ostamaan lahjakortin lähikaupasta.
3. Hän pyytää lähettämään **kortin numeron ja koodin** valokuvana tai viestinä.
4. Kun koodi on annettu, huijari käyttää sen heti ja pyytää usein lisää.

Salasanojen luominen ja käyttö

Voimakkaan salasanan luominen

- Vältä käyttämästä liian yksinkertaisia salasanoja
- Suositus on vähintään 8 merkkiä, joista yksi on iso kirjain, yksi numero ja yksi erikoismerkki
- Vältä yleisiä sanontoja, sanoja ja ilmaisuja sekä henkilötietoja.
- Suosi sanoja/kirjaimia, joita on hankala yhdistää toisiinsa
- Voit lisätä esimerkiksi erikoismerkkejä !?-kirjainten väliin

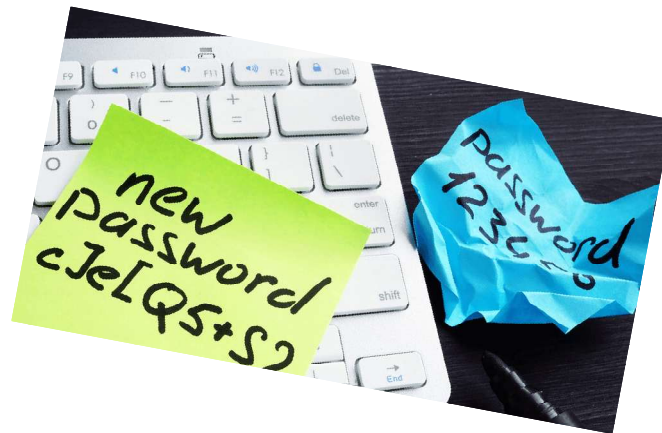

Voimakkaan salasanan luominen

- Vältä käyttämästä liian yksinkertaisia salasanoja
- Suositus on vähintään 8 merkkiä, joista yksi on iso kirjain, yksi numero ja yksi erikoismerkki
- Vältä yleisiä sanontoja, sanoja ja ilmaisuja sekä henkilötietoja.
- Suosi sanoja/kirjaimia, joita on hankala yhdistää toisiinsa
- Voit lisätä esimerkiksi erikoismerkkejä !?-kirjainten väliin

Salasanojen tallentaminen

- Salasanat olisi hyvä säilyttää paikassa, johon vain sinulla on pääsy
- Hyvä esimerkki on esimerkiksi lipaston laatikko
- Voit tallentaa salasanoja selaimessasi
- Esimerkiksi sähköpostin salasanan, jolloin kirjautuminen helpottuu
- *Kannattaa tehdä harkiten ja sivustoilla joihin luotat*

How Secure Is My Password? | Password Strength Checker | Security.org

How Secure Is My Password?

The #1 Password Strength Tool. Trusted and used by millions.

akuankka

It would take a computer about
5 seconds
to crack your password

How Secure Is My Password?

The #1 Password Strength Tool. Trusted and used by millions.

Akuankka0

It would take a computer about
3 days
to crack your password

How Secure Is My Password?

The #1 Password Strength Tool. Trusted and used by millions.

Akuankkamikkihiiri112

It would take a computer about
34 quintillion years
to crack your password

Gmail-tilin palautus

Gmail-tilin palautus – tiivis ohje

- Käytä Google Account Recovery -palautustyökalua
- Vaihda salasanat kaikkiin palveluihin, joissa käytit samaa salasanaa
- Ota kaksivaiheinen tunnistautuminen käyttöön
- Tarkista Gmailin asetukset: suodattimet, edelleenlähetys, laitteet
- Poista epäilyttävät sovellusoikeudet
- Suorita laitteen haittaohjelmatarkestus
- Tilinkaappauksen ehkäisy: kaksivaiheinen kirjautuminen

Hyödyllisiä linkkejä

- [Joen Severi ry \(google.com\)](https://www.google.com)
- [Materiaalipankki seniorien digiopastuksiin — SeniorSurf](#)
- [Digitreenit: Mitä nettisivujen evästeet oikein tekevät? Onko ne pakko hyväksyä? | Tietoturva | Digitreenit | yle.fi](#)

[Tietoturvaohjeita kotiin ja työpaikalle | Kyberturvallisuuskeskus – traficom](#)

[Näin suojaudut nettihuijaukselta | Kyberturvallisuuskeskus – traficom](#)

[Nettihuujaus voi tapahtua kenelle tahansa - Rikosuhripäivystys \(riku.fi\) – rikosuhripäivystys \(116 006\)](#)

Tietoturva ja turvalliset toimintamallit

Osa 3: Tietoturva ja turvalliset toimintamallit

Jäsen- ja tapahtumatietojen turvallinen käsittely (GDPR = EU:n yleinen tietosuoja-asetus), tietoturvaloukkaustilanteen toimintamalli, hallituksen ja toimijoiden vaihdosprosessit sekä saavutettavuuden minimi viestinnässä ja digipalveluissa.

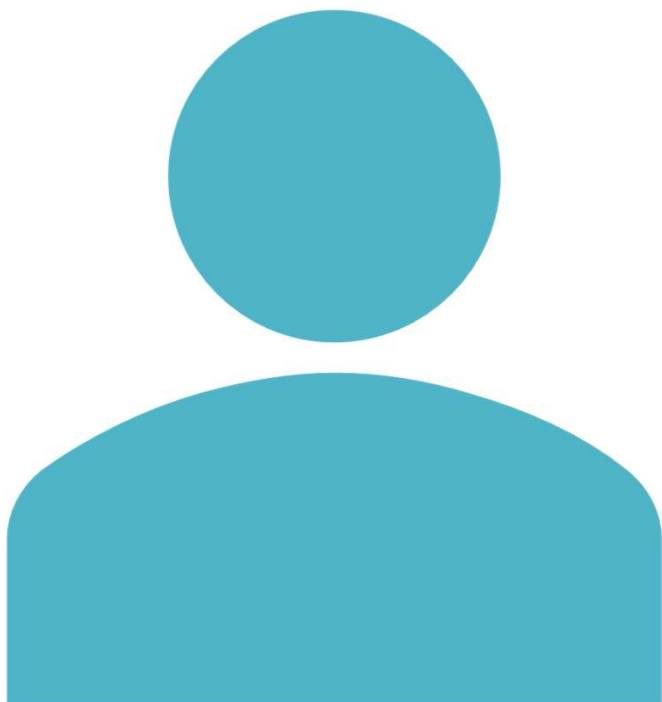
Mikä GDPR on?

GDPR on EU:n yhteinen tietosuoja-asetus. Sen tarkoitus on varmistaa, että ihmisten henkilötietoja käsitellään turvallisesti, oikein ja kunnioittavasti.

Toisin sanoen: GDPR suojaa ihmisten tietoja, ei kiusaa yhdistyksiä.

GDPR selkokielellä –
mitä yhdistystoimijan on hyvä ymmärtää

- 1 GDPR = General data protection regulation = yleinen tietosuojasetus
Henrik Mäki; 2026-02-19T07:32:03.967

Mitä ovat henkilötiedot?

Henkilötietoja ovat kaikki tiedot, joista ihminen voidaan tunnistaa. Yhdistyksissä tämä tarkoittaa esimerkiksi:

nimi

osoite

sähköposti ja puhelinnumero

jäsenmaksutiedot

osallistumistiedot tapahtumiin

valokuvat, joissa henkilö on tunnistettavissa

Jos tieto liittyy elävään ihmiseen ja hänet voi tunnistaa, se on henkilötietoa.

Miksi yhdistykset käsittelevät henkilötietoja?

Yhdistys tarvitsee tietoja esimerkiksi:

- jäsenrekisterin ylläpitoon
- tapahtumien järjestämiseen
- tiedottamiseen
- laskutukseen

GDPR ei estä tätä, se vain ohjaa tekemään sen turvallisesti ja läpinäkyvästi.

Mitä GDPR vaatii yhdistykseltä?

1. Kerro, mitä tietoja kerätään ja miksi
2. Kerää vain tarpeellinen
3. Säilytä tiedot turvallisesti
4. Poista tiedot, kun niitä ei enää tarvita
5. Toimi ripeästi, jos jotain sattuu

1 1) Kerro, mitä tietoja kerätään ja miksi
Jäsenellä on oikeus tietää:
mitä tietoja hänestä kerätään
mihin niitä käytetään
kuinka kauan niitä säilytetään
Henrik Mäki; 2026-02-18T08:43:37.701

1 0 2) Kerää vain tarpeellinen
Jos tieto ei ole yhdistyksen toiminnan kannalta tarpeellinen, sitä ei pidä kerätä.
3) Säilytä tiedot turvallisesti
salanasuojatut tiedostot
rajatut käyttöoikeudet
ei henkilötietoja avoimissa sähköposteissa tai paperipinoissa
4) Poista tiedot, kun niitä ei enää tarvita
Esimerkiksi eronneen jäsenen tiedot poistetaan kohtuullisen ajan kuluttua.
5) Toimi ripeästi, jos jotain sattuu
Jos tietoja katoaa, vuotaa tai joutuu vääriin käsiin, kyseessä on tietoturvaloukkaus.
Yhdistyksen tulee tietää, miten toimitaan (tästä lisää esityksen myöhemmässä osassa).
Henrik Mäki; 2026-02-18T08:43:57.606

Mitä oikeuksia jäsenellä on?

nähdä omat tietonsa.

pyytää virheiden korjaamista.

pyytää tietojen poistamista (jos mahdollista).

saada tieto siitä, miten hänen tietojaan käytetään.

Nämä oikeudet eivät ole yhdistykselle uhka, ne ovat osa hyvää jäsenpalvelua.

Esimerkkitapaus: “Kadonnut muistitikku”

tilanne

Yhdistyksen sihteerillä on muistitikku, jossa on:

- jäsenrekisteri
- sähköpostilistat
- muutama tapahtumakuva

Muistitikku katoaa matkalla kokoukseen. Se ei ole salasanalla suojattu.

Miksi tämä on ongelma?

Esimerkkitapaus: “Kadonnut muistitikku”

Muistitikulla on henkilötietoja, jotka voivat päätyä väärin käsiin.

Koska tiedot eivät ole suojattuja, kyseessä on tietoturvaloukkaus.

GDPR edellyttää, että yhdistys toimii nopeasti ja dokumentoi tilanteen.

Miten yhdistyksen tulisi toimia?

1. Ilmoita asiasta heti hallitukselle (tai lähiesihenkilölle, jos olet työntekijä)
2. Arvioi riskin suuruus
3. Päätä, pitääkö ilmoittaa viranomaiselle (tai hallitus päättää)
4. Ilmoita jäsenille, jos riski on merkittävä
5. Korjaa toimintatavat

1 Kohta 2:
mitä tietoja muistitikulla oli?
voiko joku käyttää niitä väärin?
onko mukana arkaluonteisia tietoja (esim. terveystietoja)?
Henrik Mäki; 2026-02-18T12:21:29.535

2 Kohta 3:

Jos on riski, että henkilöt voivat joutua vahingoittavien seurausten kohteeksi, yhdistyksen tulee ilmoittaa asiasta Tietosuojavaltuutetulle 72 tunnin kuluessa.
Tässä tapauksessa:
→ jäsenrekisteri ilman suojausta = todennäköisesti ilmoitusvelvollisuus
Henrik Mäki; 2026-02-18T12:22:21.915

2 0 Kohta 4:

Jäsenille kerrotaan selkeästi:
mitä on tapahtunut
mitä tietoja on voinut vuotaa
mitä yhdistys tekee tilanteen korjaamiseksi
Henrik Mäki; 2026-02-18T12:22:48.764

2 1 Kohta 5:

Esimerkiksi:
kaikki tiedostot salasanalla
muistitikkujen käyttö lopetetaan
tiedot säilytetään vain suojatuissa järjestelmissä
Henrik Mäki; 2026-02-18T12:23:22.512

Kuka on tietosuojavaltuutettu?

Tietosuojavaltuutettu on Suomen viranomainen, joka valvoo henkilötietojen käsittelyä ja GDPR:n noudattamista.

Tietosuojavaltuutetun tehtävät:

- Valvoo, että henkilötietoja käsitellään lain mukaisesti.
- Antaa ohjeita ja neuvoja.
- Käsittelee valituksia.
- Ottaa vastaan ilmoituksia tietoturvaloukkauksista.
- Voi määrätä korjaavia toimenpiteitä.

Miksi tämä on yhdistykselle tärkeää: Jos henkilötietoja vuotaa tai katoaa, yhdistyksen on arvioitava, pitääkö ilmoittaa tietosuojavaltuutetulle.

Viranomainen ei “rankaise automaattisesti”, vaan auttaa varmistamaan, että tilanne hoidetaan oikein.

Mitä opitaan?

Henkilötietoja ei pidä säilyttää suojaamattomilla laitteilla.

Tietoturvaloukkauksissa tärkeintä on **nopea ja avoin toiminta**.

Hyvät käytännöt suojaavat sekä jäseniä että yhdistystä.

Harjoitustehtäviä

Jäsenlista sähköpostilla

Tilanne: Sihteeri lähettää jäsenlistan suojaamattomana Excel-tiedostona sähköpostilla. Toimiiko sihteeri oikein?

Vastaus:

osittain ok, mutta ei paras tapa:

Sähköposti voi mennä väärälle henkilölle, liite ei ole suojattu, henkilötiedot voivat vuotaa.

Harjoitustehtäviä

Tapahtumakuvat Facebookissa

Tilanne: Kuvia julkaistaan Facebookissa ilman lupaa. Onko sallittua?

Vastaus:

Usein ei ok, mutta joskus sallittua:

Tunnistettavat kasvot = henkilötietoa → Lupa tarvitaan, jos henkilö näkyy selvästi

Kysy lupa kuvissa näkyviltä. Kerro tapahtumassa, että kuvia otetaan. Käytä kuvia, joissa ihmiset eivät ole tunnistettavissa.

1

Kuvien julkaisu voi olla sallittua, kun:

1. Henkilö ei ole tunnistettavissa
  - Kuvassa näkyy vain selkiä, kaukaa otettuja ihmisiä tai epätarkkoja kasvoja
  - Ihmiset ovat osa maisemaa, eivät kuvan pääkohde
2. Kyseessä on yleisötapahtuma
  - Esim. markkinat, konsertti, toritapahtuma
  - Kuvassa näkyy väkijoukko, ei yksittäisiä henkilöitä
  - Silti hyvä käytäntö: kerro, että kuvia otetaan
3. Henkilö on antanut luvan
  - Suullinen lupa riittää pienissä yhdistyksissä
  - Lupa kannattaa pyytää, jos henkilö näkyy selvästi ja on kuvan pääkohde
4. Kuvassa ei ole arkaluonteisia tietoja
  - Ei lapsia ilman lupaa
  - Ei terveyteen, uskontoon tai muuhun arkaluonteiseen liittyviä tilanteita

Henrik Mäki; 2026-02-18T12:34:29.029

Harjoitustehtäviä

Vanhojen jäsentietojen säilyttäminen

Tilanne: Kaapissa on 10–15 vuotta vanhoja jäsenlomakkeita.

Vastaus: Ei hyvä käytäntö, mutta ei automaattisesti väärin:

GDPR sallii tietojen säilyttämisen vain, jos siihen on perusteltu tarve. Usein näin vanhoille tiedoille ei ole enää mitään käyttöä. Turha säilyttäminen lisää riskejä (katoaminen, väärinkäyttö)

Käy läpi, mitä tietoja oikeasti tarvitaan. Poista tai tuhoa tarpeettomat tiedot turvallisesti. Määritä yhdistykselle selkeä säilytysaika (esim. 2–3 vuotta jäsenyyden päättymisestä).

Harjoitustehtäviä

Paperilista pöydällä

Tilanne: Osallistujalista jää pöydälle kaikkien nähtäväksi.

Vastaus: Ei ihanteellista, mutta käytännössä yleistä.

Toisten yhteystiedot näkyvät muille, paperi voi kadota.

Kerää tiedot niin, ettei lista jää esille. Säilytä paperi hallitusti. Hävitä lista, kun sitä ei enää tarvita.

Harjoitustehtäviä

Jäsen pyytää tietojensa poistamista

Tilanne: Jäsen pyytää poistamaan kaikki tietonsa.

Vastaus: Täysin normaali ja GDPR:n mukainen pyyntö.

Selvitä, mitä tietoja voidaan poistaa. Poista kaikki tarpeeton. Vastaa jäsenelle, että pyyntö on käsitelty.

Poikkeus: Kirjanpitoon liittyvät maksutiedot (lakisääteinen säilytys)

1

- Esim. jäsenmaksujen maksutiedot
- Laki velvoittaa säilyttämään 6 vuotta
- Näitä ei saa poistaa, vaikka jäsen pyytää
- 2. Tiedot, joita tarvitaan oikeudellisen velvoitteen täyttämiseen
- Esim. sopimustiedot, jos jäsen on ollut mukana hankkeessa
- Tiedot, joita tarvitaan mahdollisten riitatilanteiden selvittämiseen
- 3. Tiedot, joita yhdistys tarvitsee oman toimintansa turvaamiseksi
- Esim. merkintä siitä, että henkilö on kieltänyt markkinoinnin
- Jos poistaisit tämän tiedon, et voisi noudattaa kieltoa

Henrik Mäki; 2026-02-18T12:41:54.816

1 0

Mitä tietoja voidaan poistaa?

1. Yhteystiedot

- Nimi, osoite, sähköposti, puhelinnumero

2. Jäsenrekisterimerkinnät

- Jäsenyyden alkamis- ja päättymistiedot
- Jäsenyyteen liittyvät muistiinpanot

3. Tapahtumatiedot

- Ilmoittautumiset
- Osallistumislistat
- Erityistoiveet (ruokavaliot, kuljetus)

Henrik Mäki; 2026-02-18T12:42:08.176

1 1

Miksi poikkeus on olemassa?

Koska yhdistyksellä on lakisääteisiä velvoitteita, joita se ei voi rikkoa.

Tietojen poistaminen ei saa estää:

- kirjanpidon hoitamista
- sopimusten noudattamista
- lakisääteisiä säilytysaikoja
- aiempien kieltojen tai pyyntöjen kunnioittamista

Henrik Mäki; 2026-02-18T12:42:20.756

Hallituksen ja toimijoiden vaihdosprosessit

Hallituksen vaihto tapahtuu vuosikokouksessa.

Vuosikokous valitsee uuden hallituksen ja puheenjohtajan. Kokouksen pöytäkirjaan kirjataan, ketkä valittiin ja mille kaudelle.

Vanha hallitus luovuttaa tehtävät uudelle. Asiakirjat, jäsenrekisteri, avaimet, tunnukset ja keskeneräiset asiat siirtyvät uusille toimijoille.

Uusi hallitus järjestäytyy. Hallituksen sisällä valitaan varapuheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja. Yhteystiedot ja vastuut päivitetään.

Voiko hallituksen jäseniä vaihtaa kesken toimikauden?

Kyllä voi. Yhdistyslaki sallii hallituksen jäsenten vaihtamisen myös kesken toimikauden, vaikka säännöissä lukisi esimerkiksi "toimikausi 2 vuotta".

Tärkeää on:

- 1) Vaihdon tekee aina yhdistyksen kokous (yleensä ylimääräinen kokous)
- 2) Päätös kirjataan pöytäkirjaan
- 3) Uusi henkilö valitaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi
- 4) PRH:lle ilmoitetaan **vain puheenjohtajan** vaihdos (ei muiden jäsenten)
  - Sääntöjen toimikausi ei estä vaihtoa. Se kertoo vain, kuinka pitkä toimikausi *normaalisti* on.

Voiko hallituksen jäseniä vaihtaa kesken toimikauden?

Milloin vaihto EI ole sallittua?

Ainoa rajoitus on tämä: Hallitusta ei voi vaihtaa ilman yhdistyksen kokouksen päätöstä.

Puheenjohtaja ei voi yksin erottaa ketään. Hallituksen sisäinen äänestys ei riitä. Kaikki muutokset tehdään aina yhdistyksen kokouksessa.

Mihin vaihdoksista pitää ilmoittaa?

PRH / YHDISTYSREKISTERI ILMOITETAAN
PUHEENJOHTAJAN VAIHDOS JA
NIMENKIRJOITTAJIEN MUUTOKSET.
HALLITUKSEN JÄSENTEN VAIHTUMISTA EI
YLEENSÄ TARVITSE ILMOITTA.

PANKKI PÄIVITETÄÄN
TILINKÄYTTÖOIKEUDET, VALTUUTUKSET
JA TARVITTAESSA
VERKKOPANKKITUNNUKSET.

YHDISTYKSEN OMAT KANAVAT
SÄHKÖPOSTILISTAT, SOME-TILIT,
PILVIPALVELUT JA NETTISIVUJEN
YHTEYSTIEDOT PÄIVITETÄÄN.

SIDOSRYHMÄT PIIRI, LIITTO,
YHTEISTYÖKUMPPANIT JA TILOJEN
VUOKRAAJAT SAAVAT TIEDON UUSISTA
YHTEYSHENKILÖISTÄ.

Milloin vuosikokouksesta pitää ilmoittaa?

Jos yhdistyksen säännöissä ei ole mainittu mitään ilmoitusajasta, silloin noudatetaan **yhdistyslain minimiä**:

Vähintään 7 päivää ennen kokousta

Ilmoitus pitää tehdä tavalla, joka on yhdistyksen sääntöjen mukainen. Jos säännöissä ei ole mainittu ilmoitustapaa, käytetään "tarkoituksenmukaista tapaa", esimerkiksi:

-sähköposti jäsenille

-paperinen kirje

-ilmoitus paikallislehdessä (jos näin on ollut tapana)

Käytännön suositus: Ikäihmisten yhdistyksissä 7 päivää on usein liian lyhyt, joten moni yhdistys käyttää 14–30 päivää. Mutta lain minimi on 7 päivää.

Pelkkä ilmoitus nettisivuilla ei riitä vuosikokouskutsuksi, ellei yhdistyksen säännöissä nimenomaan lue, että "kokouskutsu julkaistaan yhdistyksen verkkosivuilla".

Harjoitustehtävä

Tilanne: Hallituksen jäsen ilmoittaa, että hän haluaa erota tehtävästään kesken toimikauden, koska hänellä on terveysthuolia.

Miten yhdistyksen tulee toimia?

Ero tulee voimaan heti, kun jäsen ilmoittaa siitä hallitukselle

2. Hallitus merkitsee eron pöytäkirjaan.

3. Tarvitaanko uusi hallituksen jäsen?

Jos hallitus on edelleen päätösvaltainen, uutta jäsentä ei ole pakko valita – Jos hallitus ei ole enää sääntöjen mukainen (esim. liian vähän jäseniä), yhdistyksen on kutsuttava **ylimääräinen kokous** valitsemaan uusi jäsen

4. Uusi jäsen valitaan aina yhdistyksen kokouksessa.

Hallitus ei voi itse nimittää uutta jäsentä. **Huom!** Uusi henkilö valitaan **jäljellä olevaksi toimikaudeksi**

5. PRH:lle ilmoitetaan vain, jos puheenjohtaja vaihtuu. Tavallisen hallituksen jäsenen ero ei vaadi ilmoitusta. Nimenkirjoittajien muutokset pitää ilmoittaa.

Saavutettavuuden minimi viestinnässä ja digipalveluissa

Mikä on saavutettavuus?

Saavutettavuus = kaikki voivat käyttää ja ymmärtää viestintää ja digipalveluja

Tärkeää erityisesti:

- Ikäihmisille
- Heikkonäköisille
- Kuulovammaisille
- Hitaammille laitteille tai nettiyhteyksille

Ei vain lakia → hyvää palvelua ja kohteliaisuutta

Miksi saavutettavuus on tärkeää yhdistyksille?

Jäsenet ovat eri-ikäisiä ja eri taustaisia.

Selkeä viestintä lisää osallistumista.

Vähentää väärinymmärryksiä.

Helpottaa uusien toimijoiden mukaan tuloa.

Tukee GDPR:n periaatteita: tieto ymmärrettävässä muodossa.

Tekstin saavutettavuuden minimimit

Käytä selkeää, riittävän suurta fonttia (14–16 pt)

Vältä koristeellisia fontteja

Käytä lyhyitä kappaleita ja väliotsikoita

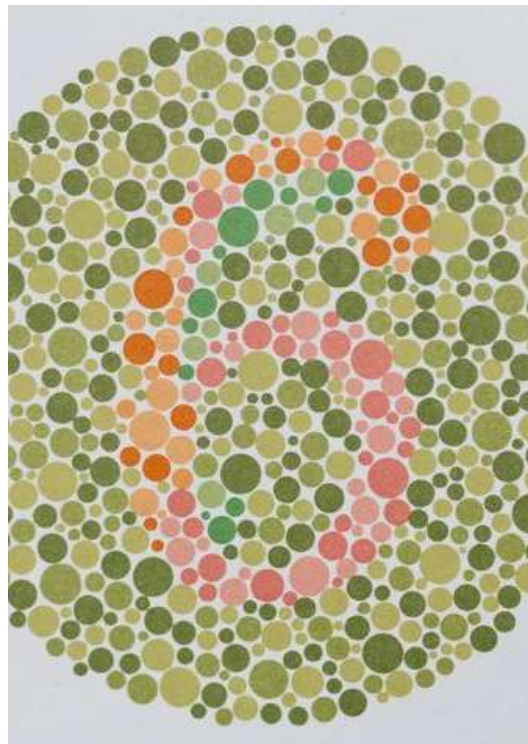
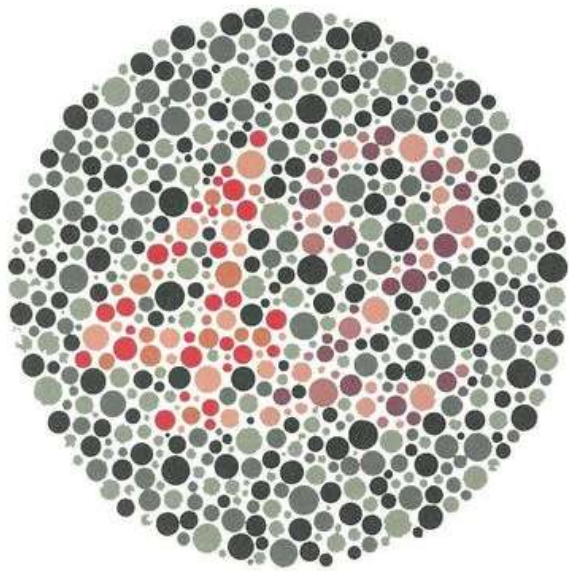
Kirjoita yksi asia kerrallaan

Vältä pitkiä virkkeitä

Käytä selkeää kieltä, ei ammattijargonia

Värit ja kontrastit

Tekstin ja taustan välillä oltava **selkeä kontrasti**

-Tumma teksti vaalealla taustalla

-Ei tekstiä kuvan päälle

Älä käytä pelkkää väriä viestin välittämiseen

Esim. "Punainen = tärkeä" ei riitä

Vältä värisokeille hankalia yhdistelmiä:

Punainen–vihreä

Sininen–violetti

Kuvien ja materiaalien saavutettavuus

Lisää kuville lyhyt tekstikuvaus (alt-teksti).

Kuva: ”yhdistyksen kevätretkellä 2023”.

Varmista, että PDF:t ovat tekstimuotoisia, eivät skannattuja kuvia.

Käytä selkeitä tiedostonimiä.

“Kevätkokous_kutsu_2026.pdf”.

- 1 Toisin sanoen:
Tekstimuotoinen PDF = voit maalata tekstin hiirellä, kopioida sen, ja ruudunlukuohjelma pystyy lukemaan sen ääneen.
Skannattu kuva-PDF = näyttää tekstiltä, mutta on oikeasti vain valokuva paperista. Tekstiä ei voi valita, eikä se ole saavutettava.
Miksi tämä on tärkeää?
Ikäihmisille ruudunlukuohjelmat ja tekstin suurentaminen ovat tärkeitä.
Tekstimuotoinen PDF on selkeämpi, kevyempi ja helpompi lukea.
Skannattu kuva-PDF on hankala: teksti ei suurene kunnolla ja voi olla sumeaa.
Miten tunnistat eron?
Yritä maalata tekstiä PDF:ssä.
Jos onnistuu → tekstimuotoinen
Jos ei onnistu → kuva-PDF
Henrik Mäki; 2026-02-18T13:31:40.152

Verkkosivujen ja digipalvelujen minimit

Selkeä navigaatio: etusivu → toiminta → tapahtumat
→ yhteystiedot.

Riittävän suuret painikkeet.

Toimii mobiilissa (älypuhelin ja tabletti).

Ei vilkkuvia elementtejä.

Videot ja äänisisällöt

01

Lisää tekstitys
videoihin, jos
mahdollista

02

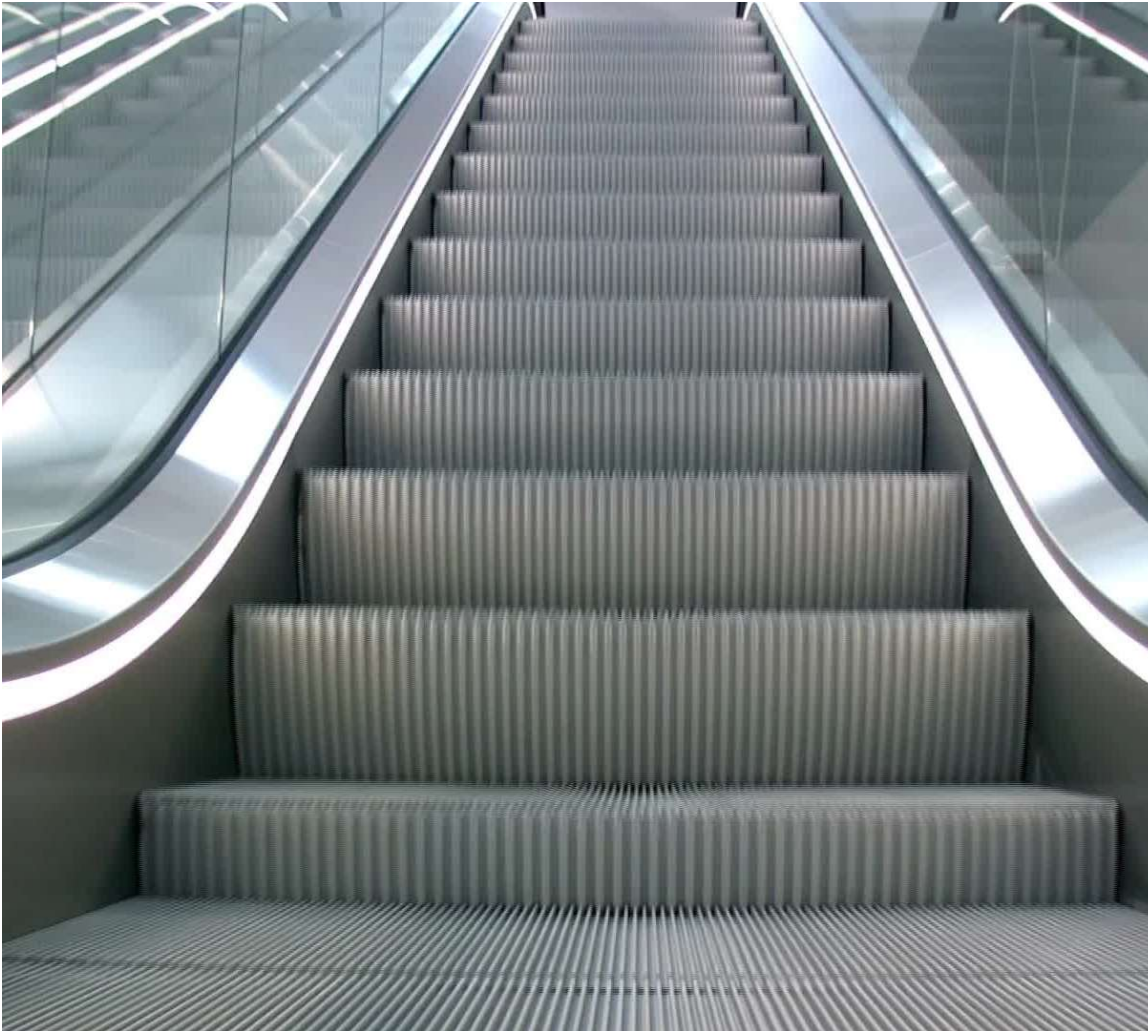
Tarjoa lyhyt
tiivistelmä
sisällöstä

03

Pidä
taustamusiikki
hiljaisena

04

Varmista, että
ääni on selkeä
ja rauhallinen

Tapahtumaviestinnän saavutettavuus

Kerro tapahtumakutsussa:

- Paikan esteettömyys
  - Onko hissi
  - Onko induktiosilmukka
  - Onko tarjolla tulostettuja materiaaleja
- Käytä **selkeää aikataulua**
  - Tarjoa mahdollisuus kysyä lisätietoja puhelimitse

Yhdistyksen minimit

Tarkistuslista:

Viestintä:

- Selkeä kieli
- Riittävä fonttikoko
- Hyvä kontrasti
- Kuville kuvaukset

Digipalvelut:

- Selkeä rakenne
- Toimii mobiilissa
- Esteettömyystiedot näkyvillä

Saavutettavuus on palvelua

SAAVUTETTAVUUS EI OLE VAIN
LAKIA.

SE ON YSTÄVÄLLISYYTTÄ,
HUOMIOIMISTA JA
YHDENVERTAISUUTTA.

KUN VIESTINTÄ ON SELKEÄÄ, KAIKKI
PYSYVÄT MUKANA.

Yhteystiedot

Joen Severi ry:

Henrik Mäki, henrik.maki@joenseveri.fi, 050 331 8052

Sulkupalveluiden puhelinnumerot (suosituimmat pankit):

OP sulkupalvelu: 0100 0555

Nordea sulkupalvelu: 020 333

S-pankki sulkupalvelu: 020 333020 333

Danske Bank sulkupalvelu: 0200 2585

Rikosuhripäivystys: 116 006

Suomi.fi palveluiden neuvontanumero: 0295 000